

I
(Законодавчі акти)
ДИРЕКТИВИ
ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ
2011/92/ЄС
від 13 грудня 2011 року
про боротьбу з сексуальним насильством і сексуальною
експлуатацією дітей та дитячою порнографією,
а також заміну Рамкового рішення Ради 2004/68/ЮВС

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ТА РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ,

беручи до уваги Договір про функціонування Європейського Союзу, зокрема його статтю 82(2) і статтю 83(1), беручи до уваги пропозицію Європейської Комісії, після передачі проекту законодавчого акта національним парламентам, беручи до уваги висновки Європейського економічного та соціального комітету (1),

(1) OJ C 48, 15.2.2011, p. 138.

Після консультації з Комітетом регіонів, діючи відповідно до звичайної законодавчої процедури (2),

(2) Position of the European Parliament of 27 October 2011 (not yet published in the Official Journal) and decision of the Council of 15 November 2011.

Оскільки:

(1) Сексуальне насильство та сексуальна експлуатація дітей, у тому числі дитяча порнографія, є серйозними порушеннями основних прав, зокрема прав дітей на захист і піклування, які необхідні для їхнього благополуччя, як це передбачено Конвенцією Організації Об'єднаних Націй 1989 року про права дитини та Хартією основоположних прав Європейського Союзу (3).

(3) OJ C 364, 18.12.2000, p. 1.

(2) Відповідно до статті 6(1) Договору про Європейський Союз, Союз визнає права, свободи та принципи, викладені в Хартії основоположних прав Європейського Союзу, в якій стаття 24(2) передбачає, що у всіх діях стосовно дітей як з боку державних органів, так і з боку приватних закладів, найкращі інтереси дитини мають розглядатися як пріоритетні. Крім то-

го, Стокгольмська програма – Відкрита та безпечна Європа, яка служить своїм громадянам та захищає їх (4) надає чіткий пріоритет боротьбі з сексуальним насильством і сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією.

(4) OJ C 115, 4.5.2010, p. 1.

(3) Дитяча порнографія, яка складається із зображень сексуального насильства над дітьми, та інші особливо серйозні форми сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей зростає та поширюється завдяки використанню нових технологій та Інтернету.

(4) Рамкове рішення Ради 2004/68/ЮВС від 22 грудня 2003 року про боротьбу з сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією (5) наближає законодавство держав-членів щодо криміналізації найсерйозніших форм сексуального насильства над дітьми та сексуальної експлуатації, щоб розширити внутрішню юрисдикцію, а також забезпечити мінімальний рівень допомоги жертвам. Рамкове рішення Ради 2001/220/ЮВС від 15 березня 2001 року про статус потерпілих у кримінальному провадженні (6) встановлює низку прав потерпілих у кримінальному провадженні, включаючи право на захист і компенсацію. Крім того, координація судового переслідування у справах про сексуальне насильство, сексуальну експлуатацію дітей і дитячу порнографію сприятиме виконанню Рамкового рішення Ради 2009/948/ЮВС від 30 листопада 2009 року про запобігання та врегулювання конфліктів щодо здійснення юрисдикції у кримінальних провадженнях (7).

(5) OJ L 13, 20.1.2004, p. 44.

(6) OJ L 82, 22.3.2001, p. 1.

(7) OJ L 328, 15.12.2009, p. 42.

(5) Відповідно до статті 34 Конвенції ООН про права дитини, держави-учасниці зобов'язуються захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Факультативний протокол Організації Об'єднаних Націй до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції та дитячої порнографії 2000 року та, зокрема, Рада із захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства 2007 року є важливими кроками процесу активізації міжнародного співробітництва у цій сфері.

(6) Тяжкі кримінальні правопорушення, такі як сексуальна експлуатація дітей і дитяча порнографія, вимагають комплексного підходу, який охоплює судове переслідування правопорушників, захист дітей-жертв і запобігання цьому явищу. Найкращі інтереси дитини мають бути пріоритетними під час здійснення будь-яких заходів для боротьби з цими правопорушеннями відповідно до Хартії основоположних прав Європейського Союзу та Конвенції ООН про права дитини. Рамкове рішення 2004/68/ЮВС має бути замінено новим інструментом, що забезпечить таку комплексну правову базу для досягнення цієї мети.

(7) Ця Директива має повністю узгоджуватися з Директивою Європейського Парламенту та Ради 2011/36/ЄС від 5 квітня 2011 року про запобігання торгівлі людьми і боротьбу з нею та захист її жертв, а також про заміну Рамкового рішення Ради 2002/629/ЮВС (1), оскільки деякі жертви торгівлі людьми також були дітьми, які стали жертвами сексуального насильства або сексуальної експлуатації.

(1) OJ L 101, 15.4.2011, p. 1.

(8) У контексті криміналізації дій, пов'язаних із порнографічними виставами, ця Директива стосується таких дій, які складаються з організованої живої вистави, спрямованої на аудиторію, таким чином виключаючи особисте спілкування віч-на-віч між однолітками, а також дітьми, які досягли віку сексуальної згоди, та їх партнерами.

(9) Дитяча порнографія часто містить зображення сексуального насильства над дітьми з боку дорослих. Вона також може охоплювати зображення дітей, залучених до відвертої сексуальної поведінки, або їхніх статевих органів, якщо такі зображення виготовляються або використовуються переважно в сексуальних цілях та використовуються з відома або без відома дитини. Крім того, концепція дитячої порнографії також охоплює реалістичні зображення дитини, де дитина залучена або зображена такою, що бере участь у відверто сексуальних діях переважно з сексуальними цілями.

(10) Недієздатність сама собою автоматично не означає неможливості дати згоду на статеві стосунки. Однак зловживання наявністю такої недієздатності з метою вступу в сексуальні дії з дитиною слід криміналізувати.

(11) Ухвалюючи законодавство про матеріальне кримінальне право, Союз повинен забезпечити узгодженість такого законодавства, зокрема щодо міри покарань. Висновки Ради від 24 і 25 квітня 2002 року щодо підходу, який необхідно застосовувати до визначення відповідності покарань, вказують на чотири міри покарань, при цьому слід мати на увазі умови Лісабонського договору. Ця Директива, оскільки вона містить надзвичайно велику кількість різних правопорушень, вимагає диференціації міри покарань для відображення різних ступеней серйозності, йде далі, ніж те, що зазвичай має бути передбачено в правових документах Союзу.

(12) Серйозні форми сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей повинні підлягати ефективним, пропорційним та переконливим покаранням. Це включає, зокрема, різні форми сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей, яким сприяє використання інформаційно-комунікаційних технологій, таких як онлайн-домагання дітей у сексуальних цілях через веб-сайти соціальних мереж та чати. Визначення дитячої порнографії також слід уточнити та наблизити до того, що міститься в міжнародних документах.

(13) Максимальний строк позбавлення волі, передбачений цією Директивою для злочинів, зазначених у ній, повинен застосовуватися принаймні до найбільш серйозних форм таких злочинів.

(14) Щоб досягти максимального строку позбавлення волі, передбаченого цією Директивою за злочини, що стосуються сексуального насильства і сексуальної експлуатації дітей та дитячої порнографії, держави-члени можуть поєднувати, з урахуванням свого національного законодавства, строки ув'язнення, передбачені національним законодавством щодо цих злочинів.

(15) Ця Директива зобов'язує держави-члени передбачити кримінальну відповідальність у своєму національному законодавстві, беручи до уваги положення права Союзу щодо боротьби з сексуальним насильством, сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією. Ця Директива не створює жодних зобов'язань щодо застосування таких покарань або будь-якої іншої доступної системи правоохоронних органів в окремих випадках.

(16) Особливо для тих випадків, коли правопорушення, зазначені в цій Директиві, вчиняються з метою отримання фінансової вигоди, державам-членам пропонується розглянути можливість накладення фінансових санкцій на додаток до позбавлення волі.

(17) У контексті дитячої порнографії термін «без права» дозволяє державам-членам забезпечувати захист щодо поведінки, пов'язаної з порнографічними матеріалами, які мають, наприклад, медичну, наукову чи подібну мету. Він також дозволяє діяльність, що здійснюється в межах національних юридичних повноважень, наприклад, законне володіння дитячої порнографії органами влади з метою проведення кримінального провадження або запобігання, виявлення чи розслідування злочинів. Крім того, він не виключає правового захисту або подібних відповідних принципів, які звільняють особу від відповідальності за конкретних обставин, наприклад, коли телефонні або інтернет-гарячі лінії здійснюють діяльність з повідомлення про ці випадки.

(18) Свідоме отримання доступу до дитячої порнографії за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій, потрібно криміналізувати. Щоб нести відповідальність, особа повинна увійти на сайт, де розміщена дитяча порнографія, та знати, що такі зображення можна там знайти. Покарання не повинні застосовуватися до осіб, які зайшли на сайти, що містять дитячу порнографію випадково. Зокрема можна зробити висновок про умисний характер злочину, коли така дія є повторюваною або коли злочин було здійснено за допомогою послуги за оплату.

(19) Домагання дітей у сексуальних цілях є загрозою зі специфічними характеристиками в контексті Інтернету, оскільки це надає безпрецедентну анонімність для користувачів, тому що вони можуть приховувати свою реальну особу та особисті характеристики, наприклад свій вік. У той же час держави-члени визнають також важливість боротьби з домаганням дитини поза Інтернетом, зокрема якщо таке домагання не здійснюється за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Державам-членам пропонується криміналізувати поведінку, де спонукання дитини до зустрічі зі злочинцем в сек-

суальних цілях відбувається в присутності або в безпосередній близькості дитини, наприклад, у формі певного підготовчого правопорушення, спроба вчинити злочини, зазначені в цій Директиві або як особливу форму сексуального насильства. Яке б правове рішення не було б обрано для криміналізації «офлайн грумінгу», держави-члени повинні забезпечити притягнення до відповідальності злочинців, які вчинили такі правопорушення в такий чи інший спосіб.

(20) Ця Директива не регулює політику держав-членів щодо сексуальних дій за згодою, в яких діти можуть бути залучені і які можна розглядати як нормальне відкриття сексуальності в ході розвитку людини з урахуванням різних культурно-правових традицій та нових форм встановлення та підтримки стосунків серед дітей та підлітків, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Ці питання виходять за рамки сфери застосування цієї Директиви. Держави-члени, які користуються можливостями, зазначеними в цій Директиві, їх дотримуються, під час виконання своїх повноважень.

(21) Держави-члени повинні передбачити обтяжуючі обставини у своєму національному законодавстві відповідно до діючих правил, встановлених їхніми правовими системами на обтяжуючі обставини. Вони повинні забезпечити, щоб ці обтяжуючі обставини, враховувалися суддями при призначенні покарання правопорушникам, хоча судді не зобов'язані застосовувати такі обтяжуючі обставини. Обставини, які обтяжують покарання, не повинні бути передбачені законодавством держав-членів, коли вони не мають значення, з урахуванням характеру конкретного злочину. Необхідно оцінити важливість різних обтяжуючих обставин, передбачених цією Директивою на національному рівні для кожного з правопорушень, зазначених у цій Директиві.

(22) Фізичну або розумову недієздатність, відповідно до цієї Директиви, слід розуміти як стан фізичної або розумової недієздатності, спричиненої впливом наркотиків і алкоголю.

(23) У боротьбі з сексуальною експлуатацією дітей слід використовувати в повному обсязі наявні інструменти щодо

арешту та конфіскації доходів, одержаних злочинним шляхом, наприклад Конвенцію ООН проти транснаціональної Організованої злочинності та протоколи до неї, Конвенцію Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1990 року, Рамкове рішення Ради 2001/500/ЮВС від 26 червня 2001 року про відмивання грошей, ідентифікації, виявлення, заморожування або арешт та конфіскацію знарядь вчинення злочину і доходів, одержаних злочинним шляхом, а також Рамкове рішення Ради 2005/212/ЮВС від 24 лютого 2005 року про конфіскацію доходів, засобів і власності, одержаних злочинним шляхом. Потрібно сприяти використанню вилучених та конфіскованих знарядь та доходів, одержаних злочинним шляхом, передбаченими цією Директивою для надання допомоги та захисту потерпілих.

(24) Слід уникати вторинної віктимізації для потерпілих від правопорушень, зазначених у цій Директиві. У державах-членах, де проституція чи поява в порнографії карається за національним кримінальним законодавством, повинна бути можливість не притягувати до відповідальності або не призначати покарання відповідно до законів, причетній дитині, яка вчинила такі дії, внаслідок того, що стала жертвою сексуальної експлуатації або була змушена брати участь у дитячій порнографії.

(25) Як інструмент наближення кримінального законодавства, ця Директива передбачає рівні покарань, які повинні застосовуватися без шкоди для конкретної кримінальної політики держав-членів щодо неповнолітніх правопорушників.

(26) Розслідування правопорушень та притягнення до відповідальності у кримінальному провадженні слід полегшити, взяти до уваги труднощі для дітей-потерпілих при засудженні сексуального насильства та анонімність правопорушників у кіберпросторі. Щоб забезпечити успішне розслідування та судове переслідування правопорушень, які зазначені в цій Директиві, їх початок не повинен залежати, в принципі, від повідомлення чи звинувачення, зробленого жертвою чи її

представником. Тривалість достатнього строку для притягнення до відповідальності має визначатися відповідно до національного законодавства.

(27) Ефективні інструменти розслідування повинні бути доступними для осіб, відповідальних за розслідування та судове переслідування правопорушень, зазначених у цій Директиві. Такі інструменти можуть включати: перехоплення повідомлень, приховане спостереження, включаючи електронне спостереження, моніторинг банківських рахунків або інших фінансових розслідувань, а також, принцип пропорційності та характер і тяжкість правопорушень які розслідуються. При необхідності і відповідно до національного законодавства такі інструменти також повинні включати можливість для правоохоронних органів використовувати приховану особистість в Інтернеті.

(28) Держави-члени повинні заохочувати будь-яку особу, яка знає або має підозри щодо сексуального насильства чи експлуатації дитини, повідомити компетентні служби. Відповідальністю кожної держави-члена є визначення компетентних органів, яким можна повідомити про такі підозри. Ці компетентні органи не повинні обмежуватися службами захисту дітей або відповідними соціальними службами. Вимога про «добросовісну» підозру має бути спрямована на запобігання положення, яке використовується для дозволу денонсації чисто уявних або неправдивих фактів, здійснених злим наміром.

(29) Правила щодо юрисдикції повинні бути змінені, щоб переконатися, що сексуальних насильників або експлуататорів дітей з союзу чекає притягнення до відповідальності, навіть якщо вони скоюють свої злочини за межами союзу, зокрема через так званий секс-туризм. Дитячий секс-туризм слід розуміти як сексуальну експлуатацію дітей особою або особами, які переїжджають зі свого звичного середовища до іншої місцевості за кордоном, де вони мають сексуальні контакти з дітьми. Якщо дитячий секс-туризм відбувається за межами союзу, Держави-члени повинні прагнути до збільшення кількості двосторонніх або багатосторонніх договорів про видачу,

взаємодопомогу чи передачу провадження, співпрацю з третіми країнами та міжнародними організаціями з метою боротьби з секс-туризмом, через наявні національні та міжнародні інструменти . Держави-члени повинні сприяти відкритому діалогу і спілкуванню з країнами поза союзом, щоб мати можливість переслідувати винних, згідно з відповідним національним законодавством, які виїжджають за межі кордону союзу з метою дитячого секс-туризму.

(30) Необхідно вжити заходів для захисту інтересів дітей-жертв, беручи до уваги оцінку їхніх потреб. Потерпілі діти повинні мати легкий доступ до засобів правового захисту та заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів де сексуальне насильство або експлуатація дитини відбувається в сім'ї. В той час як спеціальний представник призначається для дитини під час кримінального розслідування чи провадження, цю роль також може виконувати юридична особа, установа чи орган влади. Крім того, потрібно захистити дітей-жертв від покарання, наприклад, відповідно до національного законодавства про проституцію, якщо вони доведуть свою справу до відома компетентних органів. А надто, участь потерпілих дітей у кримінальному провадженні не повинно спричинити додаткової травми, в результаті опитування або візуального контакту із кривдниками. Добре розуміння дітей і того, як вони поведуться, коли стикаються з травматичним досвідом, допоможе забезпечити якісний збір доказів, а також зменшити стрес який переживають діти при проведенні необхідних заходів.

(31) Держави-члени повинні розглянути можливість надання постраждалим дітям короткострокової і довгострокової допомоги. Будь-яка шкода, заподіяна сексуальним насильством та експлуатацією дитини є надзвичайно важливою і потребує розгляду. Через характер шкоди, заподіяної сексуальним насильством і експлуатацією, така допомога має тривати скільки часу, скільки необхідно для відновлення фізичного та психологічного стану дитини і може продовжуватися в дорослому віці, якщо це необхідно. Допомогу та консультацію варто розглядати як таку, яка поширюється на батьків або опікунів

потерпілих дітей, якщо вони не залучені як підозрювані щодо відповідного правопорушення, щоб допомогти потерпілим дітям протягом усього судового розгляду.

(32) Рамкове рішення 2001/220/ЮВС встановлює комплекс прав потерпілих у кримінальному провадженні, в тому числі право на захист і компенсацію. Крім того, дитина, яка потерпіла від сексуального насильства, експлуатації та дитячої порнографії, повинна мати право на юридичну консультацію і, відповідно до ролі жертви у відповідній системі правосуддя, на законне представництво, у тому числі з метою вимоги компенсації. Такі юридичні консультації та юридичне представництво могли б також надаватися компетентними органами з метою вимоги компенсації від держави. Мета юридичного консультування полягає в тому, щоб проінформувати потерпілих та надати поради щодо різноманітних можливостей, відкритих для них. Юридичні консультації повинні надаватися особою, не обов'язково юристом, яка пройшла відповідні правові навчання. Юридичні консультації та, відповідно до ролі потерпілих у відповідній системі правосуддя, юридичне представництво надається безкоштовно, принаймні, коли потерпіла особа не має достатніх фінансових ресурсів, відповідно до внутрішніх процедур держав-членів.

(33) Держави-члени повинні вжити заходів щодо запобігання або заборони дій, пов'язаних з пропагандою сексуального насильства дітей та дитячого секс-туризму. Можна розглянути різні профілактичні заходи, такі як складання та посилення кодексу поведінки та механізмів саморегулювання в індустрії туризму, встановлення кодексу етики або «знаків якості» для туристичних організацій, які борються з дитячим секс-туризмом, або створення чіткої політики боротьби з дитячим секс-туризмом.

34. Держави-члени повинні створити та/або посилити політику запобігання сексуальному насильству та сексуальній експлуатації дітей, включаючи заходи, спрямовані на запобігання та зменшення попиту, який сприяє всім формам сексуальної експлуатації дітей та заходи щодо зниження ризику

дітей стати жертвами за допомогою інформаційних кампаній, кампаній з підвищення обізнаності, досліджень та освітніх програм. У таких ініціативах Держави-члени повинні прийняти підхід, заснований на правах дитини. Потрібно акцентувати на тому, що просвітницькі кампанії, спрямовані на дітей, були доцільними та достатньо простими для розуміння. Слід розглянути можливість створення ліній довіри або гарячих ліній.

35. Щодо системи повідомлень про сексуальне насильство та сексуальну експлуатацію дітей та допомогу дітям у потребі, слід заохочувати та брати до уваги досвід функціонування системи гарячої лінії за номером 116 000 для зниклих безвісти дітей, 116 006 для потерпілих від злочинів та 116 111 для дітей, що введені Рішенням Комісії 2007/116/ЕС від 15 лютого 2007 року про резервування національної нумерації, починаючи з 116 для узгодження номерів для надання гармонізованих послуг соціального значення (1).

(1) OJ L 49, 17.2.2007, р. 30.

36. Фахівці, які можуть контактувати з дитиною - жертвою сексуального насильства та сексуальної експлуатації повинні пройти належну підготовку для виявлення та роботи з такими жертвами. Цю підготовку слід надавати працівникам таких категорій: працівники поліції, громадські прокурори, юристи, судді та службовці суду, дитячий та медичний персонал, оскільки вони можуть ймовірно контактувати з постраждалими дітьми, але можуть також залучатись і інші групи осіб, які відповідно до своїх службових обов'язків можуть працювати з дітьми-жертвами сексуального насильства та сексуальної експлуатації.

37. З метою запобігання сексуальному насильству та сексуальній експлуатації дітей слід запроваджувати інтервенційні програми чи заходи спрямовані на сексуальних злочинців. Ці інтервенційні програми та заходи повинні відповідати широкому, гнучкому підходу, спрямованому на медичні та психо-соціальні аспекти і мають носити необов'язковий характер. Ці інтервенційні програми та заходи не суперечать та не об-

межують запровадження інших інтервенційних програм та заходів компетентними судовими органами.

38. Програми чи заходи втручання не передбачені як автоматичне право. Це право Держави-члена вирішувати, які програми чи заходи втручання є доречними.

39. Для попередження та мінімізації рецидивної злочинності, правопорушники повинні підлягати оцінці та нагляду щодо небезпеки, яку вони представляють та можливих ризиків повторення сексуальних правопорушень проти дітей. Організації для такої оцінки, наприклад, тип компетентного органу, який може замовити і провести оцінку або момент під час або після кримінального провадження, коли ця оцінка повинна відбуватись, а також заходи для ефективних інтервенційних програм а також заходи, запропоновані після здійснення оцінювання повинні узгоджуватися з внутрішніми законами Держав-членів. Для тієї ж мети запобігання та мінімізації рецидивної злочинності, правопорушники повинні також мати доступ до ефективних інтервенційних програм та заходів на добровільній основі. Ці інтервенційні програми та заходи не повинні суперечити національній схемі, створеній для лікування осіб, які страждають психічними розладами.

40. У разі створення правопорушниками небезпеки та виникнення можливих ризиків повторення злочину, засуджені мають бути тимчасово або постійно позбавлені можливості займатися принаймні професійною діяльністю, яка передбачає прямі та регулярні контакти з дітьми. Роботодавці при підборі кадрів на посаду, яка передбачає прямий і регулярний контакт з дітьми повинні бути поінформованими про наявні судимості за статеві злочини проти дітей та про наявність дискваліфікації. Для цілей цієї Директиви, термін «роботодавці» також повинен охоплювати осіб, які керують організаціями, які беруть активну участь у волонтерській роботі, пов'язаній з наглядом та/або доглядом за дітьми, а також ті, що мають безпосередній контакт з дітьми. Спосіб, яким така інформація надається, наприклад, через уповноважену особу, точний зміст інформації, значення організованої добровільної діяльності та безпосеред-

ній і регулярний контакт з дітьми повинні бути закладені відповідно до національного законодавства.

41. Беручи до уваги різні правові традиції Держав-членів, ця Директива враховує факт, що доступ до кримінальних справ дозволяється лише через компетентні органи або уповноваженою особою. Ця Директива не встановлює зобов'язання вносити зміни в національні системи, що регулюють кримінальні справи або засоби доступу до цих записів.

42. Метою цієї Директиви є не узгодження правил щодо згоди зацікавленої особи при обміні інформацією з кримінальних реєстрів, тобто вимагати чи ні таку згоду. Чи є згода потрібна чи ні відповідно до національного законодавства, ця Директива не встановлює жодних нових зобов'язань змінити національне законодавство та національні закони в цьому питанні.

43. Держави-члени можуть розглянути можливість прийняття додаткових адміністративних заходів щодо злочинців, таких як реєстрація осіб, засуджених за сексуальні злочини у реєстрах таких правопорушень, зазначених у цій Директиві. Доступ до тих реєстрів повинен підлягати обмеженням відповідно до національних конституційних принципів та застосовних стандартів захисту даних, наприклад, шляхом обмеження доступу для судових та/або правоохоронних органів влади.

44. Державам-членам пропонується створити механізми для збору даних або координаційних центрів на національному чи місцевому рівні та у співпраці з громадянським суспільством з метою спостереження та оцінки явища сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей. Щоб мати можливість правильно оцінити результати заходів по боротьбі з сексуальним насильством і сексуальною експлуатацією дітей і дитячої порнографії, Союз повинен продовжувати розвивати свою роботу над методологіями та методами збору даних для отримання порівняльної статистики.

(45) Держави-члени повинні вжити відповідних заходів для створення інформаційних служб для надання інформації про те, як розпізнавати ознаки сексуального насильства та сексуальної експлуатації.

46. Дитяча порнографія, яка полягає у зображенні сексуального насильства над дітьми, є специфічним типом контенту, який не може тлумачитися як вираження думки. Для протидії цьому необхідно зменшити обіг матеріалів про сексуальне насильство над дітьми, ускладнюючи для правопорушників завантаження такого контенту у загальнодоступну мережу. Тому необхідно вжити заходів для видалення вмісту та затримання осіб, винних у виготовленні, розповсюдженні або завантаженні зображень сексуального насильства над дітьми. З огляду на підтримку зусиль Союзу щодо боротьби з дитячою порнографією, Держави-члени повинні використовувати всі можливі засоби співпраці з третіми країнами для видалення такого вмісту з серверів в межах їх території.

47. Однак, незважаючи на такі зусилля, вилучення дитячого порнографічного вмісту з джерела часто є неможливим, якщо вихідні матеріали розташовані за межами Союзу, або якщо держава, в якій знаходяться сервери не бажає співпрацювати або якщо процес вилучення матеріалу з відповідної держави виявляється особливо довгим. Також можуть бути застосовані механізми блокування доступу з території Союзу на Інтернет-сторінки, ідентифіковані як такі, що містять або поширюють дитячу порнографію. Заходи, вжиті Державою-членом відповідно до цієї Директиви з метою видалення або, у відповідних випадках, блокування вебсайтів, що містять дитячу порнографію може базуватися на різних видах публічних дій, таких як законодавчі, незаконодавчі, судові чи інші. У цьому контексті ця Директива є без упередження добровільним діянням, вжитим Інтернет галуззю, щоб запобігти зловживанню її послугами чи будь-яку іншу підтримку таких дій Державами-членами. Незалежно від обраних дій та методів, будь-яка Держава-член повинна гарантувати забезпечення належного рівня правової визначеності і передбачуваність для користувачів і провайдерів послуг. Як з метою видалення, так і блокування

контенту про насильство над дітьми, співпраця між органи державної влади повинна бути створена та зміцнена, зокрема в інтересах забезпечення того, щоб національні списки веб-сайтів, що містять матеріали дитячої порнографії були повними, наскільки це можливо, і уникали дублювання роботи. Такі розробки повинні враховувати права кінцевих користувачів і дотримуватись існуючих правових та судових законів та європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод та Хартії фундаментальних Прав Європейського Союзу. Програма Безпечний Інтернет створила мережу гарячих ліній, мета яких полягає в зборі інформації та забезпеченні покриття та обміну звітами про основні види нелегального контенту онлайн.

(48) Ця Директива має на меті змінити та розширити положення Рамкового рішення 2004/68/JHA. Через значну кількість та характер поправок, які необхідно внести, Рамкове рішення повинно, в інтересах ясності, бути замінено повністю відповідно до Держав-членів, які беруть участь у прийнятті цієї Директиви.

49. Оскільки мета цієї Директиви, а саме боротьба з сексуальним насильством, сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією, не може бути досягнута Державами-членами одноосібно, а з причин масштабів і результатів, краще досягнути її на рівні Союзу, Союз може прийняти заходи відповідно до принципу субсидіарності, викладеного у статті 5 Договору про Європейський Союз. Відповідно до принципу пропорційності, як зазначено в цій статті, ця Директива не виходить за межі необхідного для досягнення цієї мети.

(50) Ця Директива поважає основні права та дотримується принципів, визнаних, зокрема, Хартією основних права Європейського Союзу та зокрема, право на захист людської гідності, заборона тортур і нелюдських або таких, що принижують гідність поводжень чи покарання, права дитини, право на свободу та недоторканність, право на свободу вираження та інформації, право на захист персональних даних, право на ефективний засіб правового захисту та на справедливий суд та

принципи законності та пропорційності кримінальних правопорушень і покарань. Ця Директива спрямована на забезпечення повного дотримання цих прав та принципів і повинна бути реалізована відповідно.

(51) Відповідно до статті 3 Протоколу (№ 21) щодо позиції Сполученого Королівства та Ірландії щодо простору свободи, безпеки та правосуддя, доданого до Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу, Сполучене Королівство та Ірландія повідомили про своє бажання взяти участь у прийнятті та застосуванні цієї Директиви.

(52) Відповідно до статей 1 і 2 Протоколу (№ 22) щодо позиції Данії, доданого до Договору про Європейський Союз і Договору про функціонування Європейського Союзу, Данія не бере участі в прийнятті цієї Директиви і не є обов'язковою для неї та не підлягає її застосуванню,

УХВАЛИЛИ ЦЮ ДИРЕКТИВУ:

Стаття 1

Тема

Ця Директива встановлює мінімальні правила щодо визначення кримінальних правопорушень і санкцій у сфері сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей, дитячої порнографії та зловживання дітей у сексуальних цілях. Вона також містить положення щодо посилення запобігання таким злочинам і захисту жертв.

Стаття 2

Визначення

Для цілей цієї Директиви застосовуються такі визначення:

- (a) «дитина» означає будь-яку особу віком до 18 років;
- (b) «вік статевої згоди» означає вік, нижче якого, згідно з національним законодавством, забороняється вступати в сексуальні дії з дитиною;
- (c) «дитяча порнографія» означає:
 - (i) будь-який матеріал, який візуально зображує дитину, яка бере участь у справжніх або імітованих сексуальних діях;

(ii) будь-яке зображення статевих органів дитини переважно з сексуальною метою;

(iii) будь-який матеріал, який візуально зображує будь-яку особу, яка виглядає як дитина, яка бере участь у реальній або імітованій поведінці відверто сексуального характеру, або будь-яке зображення статевих органів будь-якої особи, яка виглядає як дитина, переважно з сексуальною метою; або

(iv) реалістичні зображення дитини, яка бере участь у відверто сексуальних діях, або реалістичні зображення статевих органів дитини переважно з сексуальною метою;

(d) «дитяча проституція» означає використання дитини для сексуальних дій, коли гроші або будь-яка інша форма винагорода надаються або обіцяються як оплата в обмін на участь дитини в сексуальних діях, незалежно від того, чи провадиться цей платіж, обіцянка чи винагорода дитині або третій особі;

(e) «порнографічна вистава» означає пряму демонстрацію, спрямовану на аудиторію, в тому числі за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій:

(i) дитина, яка бере участь у справжніх або імітованих діях відвертого сексуального характеру; або

(ii) статеві органи дитини переважно для сексуальних цілей;

(f) «юридична особа» означає суб'єкт, який має правосуб'єктність відповідно до чинного законодавства, за винятком держав або державних органів, що здійснюють державну владу, і публічних міжнародних організацій.

Стаття 3

Злочини щодо сексуального насильства

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб навмисна поведінка, зазначена в частинах 2-6, була покараною.

2. Схиляння дитини, яка не досягла віку статевої згоди, з сексуальною метою бути свідком сексуальних дій, навіть без участі в цьому, карається позбавленням волі на максимальний строк не менше 1 року.

3. Схиляння дитини, яка не досягла віку статевої згоди, з сексуальною метою бути свідком сексуального насильства, навіть без участі в цьому, карається позбавленням волі на максимальний строк не менше 2 років.

4. Вступ у статеві дії з дитиною, яка не досягла статевого віку, карається позбавленням волі на строк не менше 5 років.

5. Вступ у статеві дії з дитиною, де:

(і) зловживання визнаним довірою, авторитетом або впливом на дитину карається максимальним терміном позбавлення волі не менше 8 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, і принаймні 3 роки позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку; або

(іі) жорстоке поводження з особливо вразливою ситуацією дитини, зокрема через розумову або фізичну інвалідність або залежність, карається максимальним терміном позбавлення волі на строк не менше 8 років, якщо дитина не досягла віку вступу в статеві стосунки та принаймні 3 роки позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку; або

(ііі) застосування примусу, сили або погроз карається позбавленням волі на максимальний строк не менше 10 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, і не менше 5 років ув'язнення, якщо дитина старше цього віку.

6. Примушування дитини до статевих стосунків із третьою особою, примус або погроза їй караються позбавленням волі на строк не менше 10 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, та позбавленням волі на строк не менше 5 років, якщо дитина старше цього віку.

Стаття 4

Злочини щодо сексуальної експлуатації

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб навмисна поведінка, зазначена в частинах 2–7, була покараною.

2. Спонування або вербування дитини до участі в порнографічних виставах, отримання прибутку чи інша експлуатація дитини з такою метою караються позбавленням волі на максимальний строк не менше 5 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди та не менше 2 років позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку.

3. Примушування або змушення дитини до участі в порнографічних виставах або погроза дитині з такою метою караються позбавленням волі на строк не менше восьми років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, та не менше 5 років позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку.

4. Свідоме відвідування порнографічних вистав за участю дитини карається позбавленням волі на строк не менше двох років, якщо дитина не досягла статевого віку, та позбавленням волі на строк не менше одного року, якщо дитина старше цього віку.

5. Спонукування або вербування дитини до участі в дитячій проституції, або отримання прибутку або інша експлуатація дитини з такою метою караються позбавленням волі на максимальний строк не менше 8 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, і щонайменше 5 років позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку.

6. Примушування або змушування дитини до дитячої проституції або погроза дитині з такою метою караються позбавленням волі на строк не менше 10 років, якщо дитина не досягла статевого віку, та не менше 5 років позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку.

7. Участь у статевих діях з дитиною, якщо вдається до дитячої проституції, карається позбавленням волі на максимальний строк не менше 5 років, якщо дитина не досягла віку статевої згоди, та не менше 2 років позбавлення волі, якщо дитина досягла цього віку.

Стаття 5

Правопорушення, пов'язані з дитячою порнографією

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб навмисна поведінка, вчинена без права, згадана в параграфах 2-6, була покараною.

2. Придбання або зберігання дитячої порнографії карається позбавленням волі на строк не менше одного року.

3. Свідоме отримання доступу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій до дитячої порнографії карається позбавленням волі на максимальний строк не менше 1 року.

4. Розповсюдження, поширення або передача дитячої порнографії караються позбавленням волі на строк не менше двох років.

5. Пропозиція, постачання або надання доступу до дитячої порнографії караються позбавленням волі на строк не менше 2 років.

6. Виготовлення дитячої порнографії карається позбавленням волі на строк не менше 3 років.

7. Держави-члени вирішують, чи застосовується ця стаття до випадків, пов'язаних із дитячою порнографією, як зазначено у статті 2(с)(iii), коли особа, яка виглядає дитиною, насправді досягла 18 років. або старше на час зображення.

8. Держави-члени вирішують, чи застосовуються параграфи 2 і 6 цієї статті до випадків, коли встановлено, що порнографічний матеріал, як зазначено в статті 2(с)(iv), виробляється та знаходиться у власності виробника. виключно для його або її приватного використання, оскільки порнографічний матеріал, як зазначено в статті 2(с)(i), (ii) або (iii), не використовувався з метою його виробництва та за умови, що ця дія не передбачає ризик розповсюдження матеріалу.

Стаття 6

Збочення дітей у сексуальних цілях

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб така навмисна поведінка була покараною: пропозиція за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій дорослим зустрітися з дитиною, яка не досягла віку статевої згоди, з метою вчинення будь-якого із злочинів, зазначених у статті 3(4) і статті 5(6), якщо ця пропозиція супроводжувалася істотними діями, що призвели до такої зустрічі, карається максимальним терміном позбавлення волі на строк не менше 1 року.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб спроба за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій вчинити злочини, передбачені частинами 2 і 3 статті 5, дорослими, які підбурюють дитину, яка не досягла віку сексуальної згоди для надання дитячої порнографії із зображенням цієї дитини карається.

Стаття 7

Підбурювання, пособництво та сприяння, намагання

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб підбурювання або пособництво чи сприяння вчиненню будь-якого з правопорушень, зазначених у ст.ст. 3–6, підлягали покаранню.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб намагання вчинити будь-який із правопорушень, зазначених у статті 3(4), (5) і (6), статті 4(2), (3), (5), (6) і (7), і статті 5(4), (5) і (6), підлягало покаранню.

Стаття 8

Статеві стосунки за взаємною згодою

1. Держави-члени мають на свій розсуд вирішити чи застосовуються статті 3(2) і (4) до сексуальних відносин за згодою між однолітками, які близькі за віком та ступенем психологічного та фізичного розвитку або зрілості, за умови, що ці дії не включають жодного насильства.

2. Держави-члени на власний розсуд вирішують чи застосовується стаття 4(4) до порнографічної вистави, яка відбувається в контексті консенсуальних стосунків, коли дитина досягла віку сексуальної згоди, або між однолітками, які близькі за віком і ступенем психологічного та фізичного розвитку або зрілості, за умови, що ці дії не включали жодного насильства чи експлуатації, оскільки ці дії не передбачали жодних зловживань чи експлуатації, а також без грошової винагороди або іншої форми винагороди чи компенсації не надавалися в обмін на порнографічну виставу.

3. Держави-члени на власний розсуд вирішують чи застосовуються статті 5(2) і (6) до виробництва, придбання або володіння матеріалами за участю дітей, які досягли віку сексуальної згоди, якщо ці матеріали виробляються і зберігаються за згодою цих дітей і лише для приватного використання залученими особами, якщо ці дії не пов'язані з будь-яким зловживанням.

Стаття 9

Обтяжуючі обставини

Якщо наведені нижче обставини вже не є частиною складових елементів правопорушень, зазначених у статтях 3–7, держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб наступні обставини могли, згідно з відповідними положеннями національного законодавства, розглядатися як обтяжуючі обставини стосовно відповідних правопорушень зазначених у статтях 3–7:

(а) правопорушення було скоєно проти дитини, яка перебуває в особливо вразливому становищі, наприклад, дитини з психічними або фізичними вадами, в ситуації залежності або в стані фізичної чи психічної неієздатності;

(b) правопорушення було вчинене членом сім'ї дитини, особою, яка проживає з дитиною, або особою яка зловживала визнаним довірливим або авторитетним становищем;

(с) правопорушення було вчинено кількома особами, які діяли спільно;

(d) правопорушення було скоєно в межах злочинної організації у розумінні Рамкового рішення Ради 2008/841/ІНА від 24 жовтня 2008 року про боротьбу з організованою злочинністю (1);

(е) правопорушник раніше був засуджений за злочини такого ж характеру;

(f) кривдник навмисно або з необережності поставив під загрозу життя дитини; або

(g) правопорушення було пов'язане з серйозним насильством або завдало серйозної шкоди дитині.

Стаття 10

Дискваліфікація, що виникає внаслідок судимості

1. З метою уникнення ризику повторення правопорушень, держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб фізична особа, яка була засуджена за будь-який із злочинів, зазначених у статтях 3–7, могла бути тимчасово або назавжди позбавлена можливості займатися, принаймні, професійною діяльністю, що передбачає прямі та регулярні контакти з дітьми.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб роботодавці, наймаючи особу для професійної або організованої добровільної діяльності, що передба-

чає прями та регулярні контакти з дітьми, мали право запитувати інформацію відповідно до національного законодавства за допомогою будь-яких відповідних засобів, таких як доступ за запитом або через зацікавлену особу, про наявність судимостей за вчинення будь-якого з злочинів, зазначених у статтях 3–7, внесених до реєстру судимостей, або про наявність будь-яких із злочинів, зазначених у статтях 3 і 7, внесених до реєстру судимостей, або про наявність будь-якого позбавлення права займатися діяльністю, що передбачає прями та регулярні контакти з дітьми що виникає внаслідок цих судимостей.

3. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб для застосування пунктів 1 і 2 цієї статті, інформація про наявність судимостей за вчинення кримінальних злочинів, зазначених у статтях 3–7, або про будь-яке позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з прямими та регулярними контактами з дітьми, що виникає у зв'язку з цими злочинами, передається відповідно до процедур викладених у Рамковому рішенні Ради 2009/315/JHA від 26 лютого 2009 року про організацію та зміст обміну інформацією, отриманою з реєстру судимостей між державами-членами (2) на запит відповідно до статті 6 цього Рамкового рішення за згодою зацікавленої особи.

Стаття 11

Вилучення і конфіскація

Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб їхні компетентні органи мали право вилучати та конфісковувати знаряддя та доходи від злочинів, зазначених у статтях 3, 4 і 5.

Стаття 12

Відповідальність юридичних осіб

1. Держави-члени вживатимуть необхідних заходів для забезпечення того, щоб юридичні особи могли бути притягнуті до відповідальності за будь-які злочини, зазначені у статтях 3–7, вчинені на їхню користь будь-якою особою, яка діє або індивідуально, або як частина органу юридичної особи, і займає керівне становище в межах юридичної особи, на підставі:

- а) доручення на представництво юридичної особи;

б) повноваження приймати рішення від імені юридичної особи; або

с) повноваження здійснювати контроль всередині юридичної особи.

2. Держави-члени також вживатимуть необхідних заходів для того, щоб юридичні особи могли бути притягнуті до відповідальності у випадку відсутності нагляду або контролю з боку особи, зазначеної в параграфі 1 уможливила вчинення особою, яка перебуває під її підпорядкованою їй особою, будь-якого із злочинів, зазначених у статтях 3–7 в інтересах цієї юридичної особи.

3. Відповідальність юридичних осіб за частинами 1 та 2 не завдає шкоди кримінальному провадженню проти фізичних осіб, які є виконавцями, підбурювачами або співучасниками злочинів, зазначених у статтях 3–7.

Стаття 13

Санкції щодо юридичних осіб

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб юридична особа, притягнута до відповідальності згідно зі статтею 12(1), підлягала покаранню ефективними, пропорційними та стримуючими санкціями, які включають кримінальні або некримінальні фінансові стягнення, а також можуть включати інші санкції, такі як

- а) позбавлення права на державні пільги або допомогу;
- б) тимчасове або постійне позбавлення права займатися комерційною діяльністю;
- с) взяття під судовий нагляд;
- д) судова ліквідація; або
- е) тимчасове або постійне закриття закладів, які використовувалися для вчинення правопорушення.

2. Держави-члени зобов'язані вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб юридична особа, притягнута до відповідальності згідно зі статтею 12(2), була підлягала пока-

ранню санкціями або заходами, які є ефективними, пропорційними та стримуючими.

Стаття 14

Непритягнення до кримінальної відповідальності або незастосування покарання до потерпілого

Держави-члени повинні, відповідно до основних принципів своїх правових систем, вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб компетентні національні органи мали право не переслідувати або не переслідувати та не застосовувати покарання до дітей, які стали жертвами сексуального насильства та сексуальної експлуатації, за їхню участь у злочинній діяльності, до якої вони були примушені як прямий наслідок вчинення будь-якого з діянь, зазначених у статтях 4(2), (3), (4), (5), (6), а також у статті 5(6).

Стаття 15

Розслідування та судове переслідування

1. Держави-члени зобов'язані вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб розслідування або кримінальне переслідування злочинів, зазначених у статтях 3–7, не залежали від заяви або обвинувачення, висунутого жертвою або її представником, і що кримінальне провадження може тривати, навіть якщо ця особа відкликала свої заяви.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб уможливити кримінальне переслідування за будь-які злочини, зазначені у статті 3, статті 4(2), (3), (5), (6) і (7), а також за будь-які тяжкі злочини, зазначені у статті 5(6), коли використовувалася дитяча порнографія, зазначена у статті 2(с)(i) і (ii), протягом достатнього періоду часу після того, як жертва досягла повноліття, і який є співмірним з тяжкістю відповідного злочину.

3. Держави-члени повинні вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб особи, підрозділи або служби, відповідальні за розслідування або переслідування злочинів, зазначених у статтях 3-7, мали в своєму розпорядженні ефективні за-

соби розслідування, такі як ті, що використовуються у справах про організовану злочинність або інші тяжкі злочини.

4. Держави-члени повинні вжити необхідних заходів, щоб дозволити слідчим підрозділам або службам намагатися ідентифікувати жертв злочинів, зазначених у статтях 3–7, зокрема, шляхом аналізу матеріалів дитячої порнографії, таких як фотографії та аудіовізуальні записи, передані або надані за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Стаття 16

Повідомлення про підозру в сексуальному насильстві або сексуальній експлуатації

Держави-члени повинні вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб правила конфіденційності, накладені національним законодавством на певних фахівців, основним обов'язком яких є робота з дітьми, не перешкоджали цим фахівцям повідомляти службам, відповідальним за захист дітей, про будь-яку ситуацію, коли вони мають достатні підстави вважати, що дитина стала жертвою злочинів, зазначених у статтях 3–7.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів для заохочення будь-якої особи, яка знає чи підозрює, що будь-який із злочинів, зазначених у статтях 3–7, було вчинено, добровільно повідомити про це компетентні служби.

Стаття 17.

Підсудність і координація переслідування

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для встановлення своєї юрисдикції щодо правопорушень, віднесених до статей 3–7, де:

(а) правопорушення вчинене в цілому або частково в межах їх території; або

(б) правопорушник є одним з їхніх громадян.

2. Держава-член інформує комісію про те, де вона вирішує встановити подальшу юрисдикцію над злочиним, / віднесеного до статей 3–7 і скоєного за межами її території, зокрема, де:

(а) правопорушення вчинене щодо одного з її громадян або людини, яка постійно проживає на її території;

(б) правопорушення вчинене задля вигоди юридичної особи встановлене на її території; або

(с) правопорушник постійно проживає на її території.

3. Держави-члени забезпечують, щоб їх юрисдикція включала ситуації, коли правопорушення, згадане в статтях 5 і 6, і, наскільки це актуально, у статтях 3 і 7, вчинено заходами інформаційно-комунікаційних технологій, що є доступні з їхньої території, незалежно від того, розташовані вони на ній чи ні.

4. Для притягнення до відповідальності за будь-який із злочинів, зазначених у статтях 3(4), (5) і (6), статтях 4(2), (3), (5), (6) і (7) та статті 5(6), вчинених за межами території відповідної держави-члена, стосовно пункту 1(b) цієї статті, кожна держава-член вживає необхідних заходів для забезпечення того факту, щоб її юрисдикція не підпорядковувалася тій умові, що дії є кримінальним злочиним на місці, де вони були здійснені.

5. Для притягнення до відповідальності за будь-який із злочинів, зазначених у статтях 3–7, вчинених за межами території відповідної держави-члена, стосовно пункту 1(b) цієї статті, кожна держава-член вживає необхідних заходів для забезпечення того факту, щоб її юрисдикція не підпорядковувалася тій умові, що кримінальне переслідування може бути розпочато лише після заяви потерпілого на місці вчинення злочину, або денонсації державою місця вчинення злочину.

Стаття 18

Загальні положення про заходи допомоги, підтримки та захисту потерпілих дітей

1. Дітям-жертвам злочинів, зазначених у статтях 3–7, надається допомога, підтримка та захист відповідно до статей 19 і 20, беручи до уваги найкращі інтереси дитини.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб переконатися, що дитині надається допомога та підтримка, як тільки компетентні органи будуть мати обґрунтовані підстави думати, що дитина могла бути об'єктом будь-якого із правопорушень, зазначених у статтях 3–7.

3. Держави-члени повинні переконатися, що у тих випадках, коли вік особи, яка є об'єктом будь-якого із правопорушень, зазначених у статтях 3–7, є невизначеним, а також є підстави вважати, що особа є дитиною, така особа вважається дитиною щоб отримати негайний доступ до допомоги, підтримки та захисту відповідно до статей 19 і 20.

Стаття 19

Допомога та підтримка постраждалих

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення допомоги та підтримки, що надаються жертвам до, під час і протягом відповідного періоду часу після закінчення кримінального провадження з метою їх уможливлення використовувати права, викладені в Рамковому рішенні 2001/220/ІНА та в цій Директиві. Держави-члени повинні, зокрема, вжити необхідних заходів для забезпечення захисту дітей, які повідомляють про випадки насильства у їх сім'ях.

2. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що допомога та підтримка потерпілої дитини здійснюється незалежно від готовності дитини-жертви співпрацювати під час кримінального розслідування, переслідування або судового процесу.

3. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що були здійснені конкретні дії щодо допомоги та підтримки дітей-жертв у задоволенні їх прав відповідно до цієї Директиви після індивідуальної оцінки особливих обставин кожної конкретної дитини-жертви, належно враховуючи погляди, потреби та проблеми дитини.

4. Діти-жертви будь-якого з правопорушень, зазначених у статтях 3–7 вважаються особливо вразливими жертвами відповідно до частини 2 статті 2, частини 4 статті 8 та частини 1 статті 14 Рамкового рішення 2001/220/ЮВС.

5. Держави-члени вживають відповідних заходів, де це доречно і можливо, щоб надати допомогу та підтримку сім'ї дитини-жертви у задоволенні прав згідно з цією Директивою, коли ця сім'я знаходиться на території держав-членів. Зокрема, держави-члени, якщо це доцільно та можливо, застосовують статтю 4 Рамкового рішення 2001/220/ІНА до сім'ї потерпілої дитини.

Стаття 20

Захист дітей-жертв у кримінальних розслідуваннях та провадженнях

1. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що у кримінальних розслідуваннях та провадженнях, згідно з роллю жертв у відповідній системі правосуддя, компетентні органи призначають спеціального представника для дитини-жертви, якщо, відповідно до національного законодавства, носіям батьківських прав забороняється представляти дитину у результаті конфлікту інтересів між ними та дитиною-жертвою або якщо дитина знаходиться без супроводу або відокремлена від родини.

2. Держави-члени впевнюються, що діти-жертви будуть мати, без жодних зволікань, доступ до юридичної консультації та, згідно з роллю потерпілих у відповідній системі правосуддя, до юридичного представництва, в тому числі з метою вимагання компенсації. Юридичні консультації та юридичне представництво будуть безкоштовними, якщо жертва не має достатніх фінансових можливостей.

3. Без шкоди правам захисту, держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб у кримінальних розслідуваннях, пов'язаних з будь-яким із зазначених злочинів у статтях 3–7:

(а) бесіди з дитиною-жертвою відбувалися без необґрунтованої затримки після того, як про факти було повідомлено компетентні органи;

(б) у разі необхідності, бесіди з дитиною-жертвою проводилися у призначених або пристосованих для цього приміщеннях;

(в) бесіди з дитиною-жертвою проводилися фахівцями, навченими для цієї мети, або з їх допомогою;

(г) якщо це можливо і доречно, всі бесіди з постраждалою дитиною проводилися тими самими особами;

(д) кількість бесід була максимально обмежена, бесіди проводилися лише тоді, коли це вкрай необхідно для задоволення мети розслідування та провадження у кримінальних справах;

(е) дитину-жертву міг супроводжувати його або її юридичний представник або, у відповідних випадках, повнолітня особа на її вибір, якщо не було прийнято обґрунтоване рішення проти цієї особи.

4. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що в кримінальних розслідуваннях будь-якого зі згаданих злочинів у статтях 3–7, усі бесіди з дитиною-жертвою або, де доречно, за участю дитини-свідка, були аудіовізуально записані, і що такі аудіовізуально записані бесіди можуть використовувати як доказ у кримінальному судочинстві відповідно до норм національного законодавства.

5. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що в кримінальному судовому провадженні щодо будь-якого з правопорушень, зазначених у статтях 3–7, може бути видано наказ що:

(а) слухання відбуваються без присутності громадськості;

(б) дитина-жертва заслуховується в залі суду без своєї безпосередньої присутності, зокрема через використання відповідних комунікаційних технологій.

6. Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб в інтересах дітей-жертв та беручи до уваги інші переважаючі інтереси, захистити конфіденційність, особистість та імідж дітей-жертв, а також запобігти публічному поширенню будь-якої інформації, яка могла б сприяти їх ідентифікації.

Стаття 21

Заходи проти рекламування випадків знущань та дитячого секс-туризму

Держави-члени вживають відповідних заходів щоб запобігти або заборонити:

(а) розповсюдження матеріалів, що рекламують можливість вчинити будь-який із злочинів, зазначених у статтях 3–6;

і

(б) організацію для інших, незалежно від того, чи мають вони комерційні цілі чи ні, поїздок з метою вчинення будь-якого з правопорушень, зазначених у статтях 3-5.

Стаття 22

Програми або заходи превентивного втручання

Держави-члени вживають необхідних заходів, щоб упевнитися, що особи, які побоюються, що вони могли вчинити будь-яке з правопорушень, зазначених у статтях 3–7, мають доступ, у відповідних випадках, до ефективних програм чи заходів втручання, призначених для оцінки та запобігання ризику скоєння таких правопорушень.

Стаття 23

Запобігання

1. Держави-члени вживають відповідних заходів, наприклад навчання та тренування, щоб перешкоджати та зменшувати попит, який сприяє всім формам сексуальної експлуатації дітей.

2. Держави-члени вживають відповідні дії, у тому числі через Інтернет, наприклад, інформаційні та просвітницькі кампанії, дослідницькі та освітні програми, де у співпраці з відповідними організаціями громадянського суспільства та іншими зацікавленими сторонами, мають на меті підвищення обізнаності та зниження ризику того, що діти стануть жертвами сексуального насильства або експлуатації.

3. Держави-члени сприяють регулярному навчанню посадових осіб, які можуть контактувати з дітьми, що стали жертвами сексуального насильства або експлуатації, у тому числі поліцейських, які можуть виявляти та працювати з дить-

ми-жертвами та потенційними дітьми-жертвами сексуального насильства або експлуатації.

Стаття 24

Програми або заходи втручання на добровільній основі під час кримінального провадження або після нього

1. Без шкоди для програм або заходів втручання, призначених компетентними судовими органами відповідно до національного законодавства, держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб ефективні програми або заходи втручання були доступні для запобігання та мінімізації ризиків повторних злочинів сексуального характеру проти дітей. Такі програми або заходи повинні бути доступними в будь-який час під час кримінального провадження, як у в'язниці, так і за її межами, відповідно до національного законодавства.

2. Програми або заходи втручання, зазначені в параграфі 1, повинні відповідати особливим потребам розвитку дітей, які вчинили сексуальні злочини.

3. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб наступні особи могли мати доступ до програм або заходів втручання, зазначених у параграфі 1:

(а) особи, щодо яких здійснюється кримінальне провадження за будь-який із злочинів, зазначених у Статтях 3–7, за умов, які не завдають шкоди і не суперечать правам захисту або вимогам справедливого і неупередженого судового розгляду, і, зокрема, з дотриманням принципу презумпції невинуватості; та

(b) особи, засуджені за будь-який із злочинів, зазначених у Статтях 3–7.

4. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб особи, зазначені в параграфі 3, підлягали оцінці небезпеки, яку вони становлять, і можливих ризиків повторення будь-якого з правопорушень, зазначених у статтях 3–7, з метою визначення відповідних програм або заходів втручання.

5. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб особи, зазначені в параграфі 3, яким запропоновано програми або заходи втручання відповідно до параграфа 4:

(а) були повністю поінформовані про причини такої позиції;

(б) дали згоду на свою участь у програмах або заходах з повним знанням фактів;

(в) могли відмовитися і, у випадку засуджених осіб, були поінформовані про можливі наслідки такої відмови.

Стаття 25

Заходи щодо вебсайтів, які містять або поширюють дитячу порнографію

1. Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення негайного видалення вебсторінок, що містять або поширюють дитячу порнографію, розміщених на їхній території, і з метою домогтися видалення таких сторінок, розміщених за межами їхньої території.

2. Держави-члени можуть вживати заходів для блокування доступу до вебсторінок, що містять або поширюють дитячу порнографію інтернет-користувачам на своїй території. Ці заходи повинні бути вжиті за прозорими процедурами та забезпечувати адекватні гарантії, зокрема, гарантувати, що обмеження зводяться лише до того, що є необхідним і пропорційним, і що користувачі будуть поінформовані про причину обмеження. Ці гарантії також повинні включати можливість судового захисту.

Стаття 26

Заміна Рамкового рішення 2004/68/ЮВС

Цим Рамкове рішення 2004/68/ЮВС замінюється щодо держав-членів, які беруть участь в ухваленні цієї Директиви без шкоди для зобов'язань цих держав-членів щодо часових рамок транспозиції Рамкового рішення в національне законодавство.

Стосовно держав-членів, які беруть участь в ухваленні цієї Директиви, посилання на Рамкове рішення 2004/68/ЮВС слід тлумачити як посилання на цю Директиву.

Стаття 27

Переміщення

1. Держави-члени вводять в дію закони, підзаконні акти та адміністративні положення, необхідні для виконання цієї Директиви до 18 грудня 2013 року.

2. Держави-члени повинні передати Комісії текст положень, що транспонують у національне законодавство зобов'язання, покладені на них відповідно до цієї Директиви.

3. Коли держави-члени приймають ці заходи, вони повинні містити посилання на цю Директиву, або супроводжуватися таким посиланням при їх офіційній публікації. Способи такого посилання встановлюються державами-членами.

Стаття 28

Звітність

1. Комісія повинна до 18 грудня 2015 року подати Європейському Парламенту та Раді звіт з оцінкою ступеня вжитих державами-членами необхідних заходів, з метою виконання цієї Директиви, керуючись, за необхідності, законодавчою пропозицією.

2. Комісія повинна до 18 грудня 2015 року подати Європейському Парламенту та Раді звіт з оцінкою виконання заходів, зазначених у Статті 25.

Стаття 29

Набуття чинності

Ця Директива набирає чинності в день її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Стаття 30

Адресати

Ця Директива адресована державам-членам відповідно до Договорів.

Розроблено у Страсбурзі, 13 грудня 2011 року.

Для Європейського Парламенту
Президент
Є. БУЗЕК

Для Ради
Президент
М. ШПУНАР

(неофіційний переклад, здійснений кафедрою іноземних мов та культури фахового мовлення факультету № 2 ІПФПНП ЛьвДУВС)